

Số: 1563 /GDĐT

Tân Phú, ngày 16 tháng 9 năm 2024

Về hướng dẫn triển khai thực hiện giáo
dục kỹ năng công dân số ở cấp Tiểu học

Kính gửi: Hiệu trưởng các trường tiểu học (CL-NCL)

Thực hiện Kế hoạch số 5426/SGDĐT-GDTH ngày 30/8/2024 của Sở Giáo dục và Đào tạo Thành phố Hồ Chí Minh về hướng dẫn triển khai thực hiện giáo dục kỹ năng công dân số (KNCDS) ở cấp Tiểu học;

Phòng Giáo dục và Đào tạo hướng dẫn tổ chức thực hiện GD- KNCDS trong các cơ sở giáo dục thực hiện Chương trình giáo dục phổ thông cấp Tiểu học (cơ sở giáo dục) cụ thể như sau:

I. MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

- Nâng cao nhận thức cho cán bộ quản lý (CBQL), giáo viên về vị trí, vai trò và ý nghĩa của GD-KNCDS trong thực hiện Chương trình giáo dục phổ thông (GDPT) cấp Tiểu học; thống nhất nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức GD- KNCDS; bồi dưỡng, nâng cao năng lực quản lý, tổ chức GD-KNCDS cho giáo viên trong các cơ sở giáo dục.

- Thực hiện hiệu quả GD-KNCDS, “đưa nội dung phổ cập kỹ năng số và an toàn, an ninh mạng, các nền tảng mở, phần mềm mã nguồn mở vào chương trình giảng dạy từ cấp Tiểu học để hình thành sớm các kỹ năng cần thiết cho công dân số¹, trang bị kỹ năng công dân số giúp học sinh có kỹ năng và năng lực học tập, sống và làm việc an toàn, hiệu quả trong môi trường số ngày càng phát triển.

- Tổ chức GD-KNCDS trên cơ sở Khung năng lực số dành cho học sinh phổ thông² (Khung NLS); phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý, trình độ phát triển nhận thức của học sinh tiểu học và điều kiện của nhà trường; bảo đảm mục tiêu, yêu cầu cần đạt của các môn học/hoạt động giáo dục có liên quan; thúc đẩy tổ chức dạy học tích hợp, giáo dục STEM; không gây áp lực, quá tải cho học sinh và giáo viên.

II. NỘI DUNG VÀ CÁC HÌNH THỨC TỔ CHỨC GIÁO DỤC KỸ NĂNG CÔNG DÂN SỐ

1. Nội dung giáo dục kỹ năng công dân số

- Khung NLS là cơ sở xác định nội dung GD-KNCDS cho mỗi hình thức tổ chức GD-KNCDS. Nội dung GD-KNCDS dành cho cấp Tiểu học bao gồm Chương trình GDPT môn Tin học cấp Tiểu học và các nội dung được xác định dựa trên Khung NLS dành cho học sinh cấp Tiểu học. Các nội dung GD-KNCDS được lựa chọn đáp ứng bảy miền năng lực trong Khung NLS³ với 26 năng lực thành phần. Mỗi năng lực

¹ Quyết định số 131/QĐ-TTg ngày 25/01/2022 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án “Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin và chuyển đổi số trong giáo dục và đào tạo giai đoạn 2022 - 2025, định hướng đến năm 2030”.

² Khung năng lực số dành cho học sinh phổ thông - Viện KHGD Việt Nam - Bộ GDĐT nghiên cứu dựa trên khung năng lực số của Châu Âu, UNESCO, UNICEF.

³ 1.Sử dụng các thiết bị kỹ thuật số; 2.Kỹ năng về thông tin và dữ liệu; 3.Giao tiếp và hợp tác trong môi trường số; 4.Sáng tạo sản phẩm số; 5.An toàn kỹ thuật số; 6.Giải quyết vấn đề; 7.Năng lực định hướng nghề nghiệp liên quan (Khung NLS - Viện KHGD Việt Nam - Bộ GDĐT).

thành phần được mô tả chi tiết, các mô tả này làm rõ những kiến thức, kỹ năng và mức độ đạt được của học sinh tương ứng với mỗi miền năng lực và mỗi năng lực thành phần, đảm bảo có thể đo lường được⁴.

2. Hình thức tổ chức giáo dục kỹ năng công dân số

2.1. *Dạy học môn Tin học Chương trình GDPT 2018*

- Môn Tin học là môn học bắt buộc trong Chương trình GDPT 2018. Chương trình được thiết kế nhằm thực hiện vai trò chủ đạo trong việc giáo dục hình thành và phát triển năng lực Tin học với năm thành phần năng lực⁵ thông qua bảy chủ đề nội dung⁶ và ba mạch kiến thức hòa quyện⁷.

- Với năm thành phần năng lực, bảy chủ đề nội dung và ba mạch kiến thức hòa quyện đáp ứng 7 miền năng lực của Khung NLS; Chương trình GDPT 2018 môn Tin học có cấu trúc, nội dung đáp ứng Khung NLS. Việc thực hiện dạy học môn Tin học theo Chương trình GDPT 2018 là một hình thức thực hiện GD-KNCDS. Đây là hình thức chủ đạo, cơ bản trong các hình thức GD-KNCDS cho học sinh tiểu học.

2.2. *Tích hợp GD-KNCDS trong dạy học các môn học, hoạt động giáo dục*

Trong các môn học, hoạt động giáo dục (sau đây gọi chung là môn học) thuộc Chương trình GDPT 2018 đều hàm chứa những nội dung, cơ hội để hình thành và phát triển năng lực Tin học và thực hiện GD-KNCDS cho học sinh. Do đó việc tích hợp nội dung GD-KNCDS vào quá trình dạy học các môn học là một giải pháp khả thi và hiệu quả để thực hiện GD-KNCDS cho học sinh cấp Tiểu học.

Dạy học tích hợp GD-KNCDS, người giáo viên có nhiệm vụ nghiên cứu Chương trình môn học, thực hiện tham chiếu Chương trình môn học với Khung NLS để xây dựng kế hoạch dạy học môn học trong đó xác định rõ địa chỉ, nội dung, hình thức tích hợp GD-KNCDS; xây dựng kế hoạch bài dạy bảo đảm mục tiêu, yêu cầu cần đạt của bài học đồng thời tích hợp nội dung GD-KNCDS một cách hiệu quả nhằm phát triển một hay nhiều năng lực thành phần thuộc một hay nhiều miền năng lực của Khung NLS. GD-KNCDS tích hợp trong dạy học các môn học ở cấp Tiểu học chú trọng cả hình thức tích hợp nội môn và liên môn. Việc thiết kế và tổ chức dạy học bài học tích hợp nội dung GD-KNCDS có thể sử dụng hình thức bài học STEM theo một trong hai tiến trình thiết kế kỹ thuật hay nghiên cứu khoa học.

2.3. *Dạy học tăng cường GD-KNCDS*

Dạy học tăng cường nội dung GD-KNCDS là thực hiện bổ sung, tăng cường nội dung và thời lượng GD-KNCDS trong kế hoạch giáo dục nhà trường. Trong đó,

⁴ Tài liệu Tập huấn triển khai giáo dục kỹ năng công dân số theo Chương trình giáo dục phổ thông 2018 cấp Tiểu học.

⁵ NLA: Sử dụng và quản lý các phương tiện công nghệ thông tin và truyền thông; NLb: ứng xử phù hợp trong môi trường số; NLc: Giải quyết vấn đề với sự hỗ trợ của công nghệ thông tin và truyền thông; NLd: ứng dụng công nghệ thông tin và truyền thông trong học và tự học; NLe: Hợp tác trong môi trường số (CTr GDPT 2018 - môn Tin học).

⁶ Chủ đề A. Máy tính và xã hội tri thức; Chủ đề B. Mạng máy tính và Internet; Chủ đề C. Tổ chức lưu trữ, tìm kiếm và trao đổi thông tin; Chủ đề D. Đạo đức, pháp luật và văn hoá trong môi trường số; Chủ đề E. Ứng dụng tin học; Chủ đề F. Giải quyết vấn đề với sự trợ giúp của máy tính; Chủ đề G. Hướng nghiệp với Tin học (CTr GDPT 2018 - môn Tin học).

⁷ Học vấn số hóa phổ thông (Digital Literacy, viết tắt: DL); Công nghệ thông tin và truyền thông (Information and Communication Technology, viết tắt: ICT) và Khoa học máy tính (Computer Science, viết tắt: CS) (CTr GDPT 2018 - môn Tin học).

tăng cường nội dung GD-KNCDS cho học sinh lớp 1, lớp 2 để thực hiện “hình thành sớm các kỹ năng cần thiết cho công dân Số” đồng thời làm cơ sở để học sinh tiếp cận, học tập thuận lợi môn Tin học ở các lớp 3, lớp 4, lớp 5. Đối với lớp 3, lớp 4, lớp 5 tăng cường thời lượng, nội dung theo từng chủ đề, mạch kiến thức, miền năng lực nhằm củng cố, khắc sâu Chương trình GDPT môn Tin học đồng thời tạo điều kiện để học sinh được nghiên cứu, khám phá, đào sâu, mở rộng kiến thức môn Tin học, phát triển năng lực Tin học đáp ứng Khung NLS.

Dạy học tăng cường nội dung GD-KNCDS thường được tổ chức theo bài học/tiết học trên quy mô, phạm vi lớp học của cơ sở giáo dục, có thể dạy trải đều theo số tiết/tuần (1-2 tiết/tuần) hoặc thành các chủ đề theo từng giai đoạn trong năm học. Căn cứ Khung NLS và điều kiện thực tiễn, các cơ sở giáo dục xây dựng kế hoạch tăng cường GD-KNCDS với nội dung và thời lượng phù hợp.

2.4. Dạy học tăng cường GD-KNCDS

Câu lạc bộ GD-KNCDS được tổ chức nhằm đáp ứng nhu cầu, nguyện vọng của các học sinh có năng khiếu, sở trường, sở thích. Nội dung GD-KNCDS cho mỗi câu lạc bộ thường là các chủ đề, mô đun, mạch nội dung kiến thức thuộc/đáp ứng một hay một số miền năng lực thuộc Khung NLS.

Căn cứ điều kiện cụ thể của cơ sở giáo dục và nhu cầu, nguyện vọng của học sinh, cơ sở giáo dục lựa chọn nội dung và hình thức tổ chức các câu lạc bộ phù hợp xây dựng kế hoạch, chương trình câu lạc bộ nhằm tạo các sân chơi sáng tạo giúp học sinh huy động, tổng hợp kiến thức, kỹ năng từ nhiều lĩnh vực (môn học, chủ đề nội dung); phát huy năng khiếu, sở trường; phát triển năng lực, phẩm chất đáp ứng Khung NLS.

III. TỔ CHỨC THỰC HIỆN

1. Phòng Giáo dục và Đào tạo

Chỉ đạo, thực hiện có hiệu quả công tác tuyên truyền; tham mưu UBND quận, huyện, thành phố bố trí nguồn kinh phí, trang bị cơ sở vật chất để bảo đảm điều kiện thực hiện GD-KNCDS; xây dựng kế hoạch, tổ chức tập huấn, bồi dưỡng giáo viên, hướng dẫn, hỗ trợ, kiểm tra, đánh giá quá trình xây dựng và tổ chức thực hiện GD-KNCDS tại các cơ sở giáo dục trên địa bàn.

Chỉ đạo, hướng dẫn, kiểm tra, hỗ trợ các trường tiểu học tham gia triển khai thực hiện GD-KNCDS:

a) Tiếp tục tăng cường điều kiện về đội ngũ giáo viên đủ về số lượng, bảo đảm về cơ cấu, trình độ chuyên môn đặc biệt là đội ngũ giáo viên Tin học và các điều kiện về cơ sở vật chất, thiết bị dạy học bảo đảm thực hiện dạy học môn Tin học và triển khai GD-KNCDS đáp ứng yêu cầu Chương trình GDPT 2018.

b) Đưa nội dung GD-KNCDS vào kế hoạch giáo dục nhà trường phù hợp với điều kiện cụ thể của mỗi nhà trường (đội ngũ, cơ sở vật chất, thiết bị dạy học,...) và thực tế của địa phương.

c) Xây dựng kế hoạch dạy học các môn học tích hợp GD-KNCDS, thực hiện ở tất cả các môn học, các khối lớp. Xây dựng kế hoạch thực hiện GD-KNCDS bằng các hình thức Dạy học tăng cường hoặc/và Câu lạc bộ cho các khối lớp phù hợp với điều kiện cụ thể của nhà trường.

d) Huy động các nguồn lực hợp pháp, sử dụng đúng mục đích, đúng quy định

để thực hiện tổ chức GD-KNCDS.

e) Chỉ đạo, hướng dẫn các CSGD tổ chức sinh hoạt chuyên môn, phân tích, thảo luận, rút kinh nghiệm thường xuyên và xây dựng báo cáo tổng hợp những thuận lợi, khó khăn, những giải pháp và những bài học kinh nghiệm trong quá trình triển khai vào cuối mỗi học kì; tổng hợp báo cáo của các cơ sở giáo dục về các nội dung liên quan và báo cáo Sở GDĐT trong quá trình thực hiện.

2. Cơ sở giáo dục

Thực hiện hiệu quả công tác tuyên truyền, nâng cao nhận thức của CBQL, giáo viên, cha mẹ học sinh và học sinh về vai trò của GD-KNCDS trong hình thành và phát triển năng lực, phẩm chất học sinh theo Chương trình GDPT 2018 để tạo sự đồng thuận, huy động nguồn lực của cộng đồng triển khai thực hiện hiệu quả GD-KNCDS theo Chương trình GDPT cấp Tiểu học.

Xây dựng kế hoạch, tổ chức thực hiện GD-KNCDS theo chỉ đạo, hướng dẫn phù hợp với điều kiện cụ thể của nhà trường.

Tổ chức tập huấn, bồi dưỡng về GD-KNCDS cho CBQL, giáo viên; đẩy mạnh tổ chức sinh hoạt chuyên môn theo chuyên đề về thực hiện GD-KNCDS để nâng cao chất lượng đội ngũ thực hiện hiệu quả Chương trình giáo dục phổ thông cấp Tiểu học.

Kiểm tra, đánh giá hiệu quả việc xây dựng và thực hiện kế hoạch; kịp thời phát hiện khó khăn và có các biện pháp xử lý phù hợp, linh hoạt; tổng hợp ý kiến của các tổ chuyên môn và báo cáo Phòng Giáo dục và Đào tạo.

Trên đây là hướng dẫn triển khai thực hiện giáo dục kỹ năng công dân số ở cấp Tiểu học của Phòng Giáo dục và Đào tạo; đề nghị các Cơ sở giáo dục triển khai thực hiện đầy đủ theo hướng dẫn; tổng hợp báo cáo kết quả thực hiện về Phòng Giáo dục và Đào tạo. Trong quá trình thực hiện, nếu có những vấn đề vướng mắc, thì kịp thời báo cáo, đề xuất Phòng Giáo dục và Đào tạo để kịp thời giải quyết./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Lưu: VT, CMTH.

TRƯỞNG PHÒNG

Phan Sĩ Đạt